

Täysistunto

Torstai 8.10.2015 klo 16.00—20.08

2.2. Suullinen kysymys veronkierron estämisestä (Satu Hassi vihr)

Suullinen kysymys SKT 27/2015 vp

Suullinen kyselytunti

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Seuraava kysymys, edustaja Hassi.

Keskustelu

16.36 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Pääministeri viittasi 10 miljardin kestävyysvajeseen. Eduskunnan tarkastusvaliokunnan mukaan Suomi menettää veronkierron takia vuosittain jopa 6 miljardia euroa. Veronkierron suitsiminen olisi paljon parempi ja reilumpi tapa vähentää velkaantumista kuin koulutukseen ja köyhimpiin iskevät leikkaukset. Ohjelmassaan hallitus lupaakin toimia veronkiertoa vastaan mutta oikeasti näyttää toimivan päinvastoin. Hallitus vähentää poliisilta harmaan talouden estämisrahoja 6 miljoonaa, minkä arvioidaan vähentävän valtion tuloja yli kaksinkertaisesti. Hallitus myös ilmoitti ajavansa syyttäjälaitoksen ja Verohallinnon vastustamaa hallintarekisteriä, joka mahdollistaa osakeomistuksen piilottamisen ulkomaisiin pankkeihin ja monimutkaisten ketjujen taakse. Tosin tänään ulkoministeri ilmoitti, että tämä hanke peruutetaankin. Kysynkin: Ymmärtääkö hallitus, mitä se tekee? Esimerkiksi haluaako hallitus estää veronkiertoa vai haluaako hallitus päinvastoin sitä edistää?

16.37 Valtiovarainministeri Alexander Stubb (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tuossa kysymyksessä taisi olla monta kokonaisuutta yhdessä, ja suora vastaus tietysti tuohon varsinaiseen kysymykseen, haluammeko estää veronkiertoa, on "kyllä", ilman muuta.

Hallituksella on muutamia toimenpiteitä tähän liittyen. Ensimmäinen on se, että me lisäämme taistelua harmaata taloutta vastaan ja veronkiertoa vastaan, sisäiseen turvallisuuteen noin 50 miljoonaa euroa. Lisäksi me teemme paljon yhteistyötä nimenomaan meidän kansainvälisten kumppaneidemme kanssa tähän liittyen. Olin Luxemburgissa maanantaina ja tiistaina, ja yksi kokonaisuus, jota siellä käsitelimme, oli verotietojen vaihto. Otan esimerkin: Apple ei tänä päivänä käytännössä yrityksenä maksa minnekään veroa, koska he ovat tehneet erityisen sopimuksen Irlannin valtion kanssa. Nyt me päädyimme ratkaisuun, jolla tulevaisuudessa tämäntyyppisiä sopimuksia ei voida tehdä.

Hallintarekisterikokonaisuus on sitten eri kokonaisuus, mutta olen valmis myös siitä keskustelemaan.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2015 vp

16.39 **Satu Hassi vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valtiovarainministeri Stubb puhui tietojenvaihdosta, josta on EU:ssa sovittu, ja se on oikein hyvä asia. Kuitenkin tilanne on se, että toissa vuonna Suomessa suuryritykset maksoivat liikevoitoistaan yhteisöveroja alle 7 prosenttia mutta pienyritykset jopa 24 prosenttia, mikä osoittaa, että suurimmat yritykset parhaiten voivat käyttää valtioiden välisiä verotuksen eroja erilaiseen verokikkailuun ja veronkiertoon. EU:ssa niin sanottu Lux Leaks -skandaali on nostanut tämän asian uudella tavalla esille.

On monia asioita, mitä EU:ssa voidaan tehdä aikaisempien päätösten lisäksi, ja nyt kysynkin: haluaako hallitus EU:ssa olla tukemassa sitä, että esimerkiksi yritysten maakohtainen raportointivelvoite laajennetaan koskemaan kaikkia tietyn kokoluokan kansainvälisesti toimivia yrityksiä, tai yritysveron yhteistä laskentapohjaa EU-alueella, vaikka yritysverotat (Puhemies koputtaa) sinänsä olisivat erilaisia?

16.40 **Valtiovarainministeri Alexander Stubb** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Me työskentelemme Euroopan unionin sisällä siltä pohjalta, että verotusta sinällään ei harmonisoida mutta verotietojen jakamista lisätään. Sitä me teimme maanantaina ja tiistaina Luxemburgissa, ja sitä me tulemme tekemään myös tulevaisuudessa. Minun mielestäni edustaja Hassi on aivan oikeilla jäljillä sen suhteen, että monet kansainväliset, monikansalliset yritykset luovat globaalisti sellaisen verosuunnittelujärjestelmän, jota on vaikea seurata. Euroopan unionin sisällä meillä on yhteismarkkinat, joilla ihmiset, tavarat, palvelut ja raha liikkuvat vapaasti. Se tarkoittaa myös sitä, että meidän täytyy löytää järjestelmä, jossa pörseissä tai suuryrityksissä verotusjärjestelmät nähdään läpinäkyvästi. Sen takia meillä on olemassa Euroopan unionissa sisämarkkinat, ja sen eteen me teemme töitä.

16.41 **Eero Heinäluoma sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eduskunnan tarkastusvaliokunta on käynyt nyt syksyn aikana lävitse harmaata taloutta suhteessa niihin aikaisempiin eduskunnan päätöksiin, mitä on tapahtunut, ja siinä on tullut ilmi todella hämmästyttäviä havaintoja. Ensimmäinen on se, että meillä on tehty erittäin tehokasta työtä nyt viime vuosien aikana, ja se on tuottanut valtiolle paljon lisää verotuloja. On saatu näitä rosvoja kiinni, ja sitä kautta nämä kulut ovat olleet pieni osa niistä tuloista, jotka ovat tulleet. Nyt tiedossa on, että ensi vuoden budjetista meiltä puuttuu 6 miljoonaa kokeneiden talousrikostutkijoiden toiminnan jatkamiseen ensi vuoden osalta. Luku, minkä nämä tutkijat ovat tuottaneet per vuosi, on vielä suurempi kuin edustaja Hassi tässä arvioi: se on siis lähes 50 miljoonaa euroa suorina tuloina, puhumattakaan kerrannaisvaikutuksista. Nyt tulee mieleen, että eikö kannattaisi tämä 6 miljoonaa käyttää eikä laittaa näitä talousrikostutkijoita joihinkin muihin tehtäviin vuodenvaihteessa, (Puhemies: Aika!) jotta tulisi tämä 50 miljoonaa. Mitä, ministeri Stubb, tähän sanotte?

16.42 **Valtiovarainministeri Alexander Stubb** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Oikeastaan kolme vastausta:

Ensimmäiseksi sanon, jotta ei synny väärinkäsitystä, että kun me olemme suomalaisten ihmisten ja yritysten kanssa tekemisissä, niin valtaosa, 99,9 prosenttia, heistä on rehellisiä, hyviä työntekijöitä ja yrittäjiä. Meidän ei pidä luoda sitä kuvaa, että ikään kuin viljelemme tässä maassa harmaata taloutta, koska me emme sitä tee.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2015 vp

Toinen huomio liittyy kansainväliseen yhteistyöhön. OECD:n piirissä meillä on myös 15 eri toimenpidettä BEPS-varjon alla, joilla pyrimme kitkemään sitä harmaata taloutta.

Ja viimeinen huomio siitä 6 miljoonasta, mihinkä edustaja Heinäluoma tuossa äsken viittasi: kyllä, sisäministeriö voi ihan sisäisten siirtojen kautta toimia tämän tyyppisissä asioissa.

16.43 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mikäli hallintarekisteriesitys etenee, niin silloin Finanssialan Keskusliitto, veronkiertäjät ja pankit voivat kyllä todeta, että nyt on tilipäivä. Esitys helpottaisi veronkiertoa, rahanpesua ja sisäpiirikauppoja. Hallintarekisteriesitystä ovat arvostelleet niin poliisi ja syyttäjät kuin verottajatkin. Valtiovarainministeriö ajoi omistusten salaamisen mahdollistavaa hanketta jo viime kaudella, mutta silloiset hallituspuolueet vasemmistoliitto, SDP ja vihreät estivät asian etenemisen. (Touko Aalto: Mitä sanoo Soini?) Miksi nykyinen hallitus haluaa helpottaa veronkiertoa ja sisäpiiririkoksia ja vähentää omistusten läpinäkyvyyttä? Miksi hallitus haluaa mahdollistaa tällaiset hämärärekisterit, vai perutaanko tämä tarpeeton ja epäreilu esitys?

16.44 Valtiovarainministeri Alexander Stubb (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tuossa kysymyspuheenvuorossa taisi olla aika monta mielenkiintoista sanaa: "veronkierto", "rahanpesu", "harmaa talous", "sisäpiiritieto" ja "hämärä raha". Ihan vain selvytyden vuoksi: Tässä arvopaperikeskusasetuksessa, joka siis on jo tänä päivänä voimassa, ei todellakaan ole kyse siitä. Kyse on lähinnä siitä, että Suomi on pieni maa, jolla on erittäin pieni markkina. Jos me emme mene mukaan tähän arvopaperikeskusasetukseen, niin on hyvinkin mahdollista, että me jäämme ikään kuin sen ulkopuolelle. (Välihuutoja vasemmalta)

On olemassa kaksi erilaista järjestelmää. Yksi on suorat tilit ja toinen on hallintarekisteri. Suorat tilit ovat Suomen lisäksi seuraavissa maissa: Romania, Bulgaria, Kypros, Kreikka, Slovenia ja Slovakia. Kaikissa muissa on hallintarekisteri, paitsi Ruotsissa, jossa on nämä molemmat. Se, mitä me ehdotamme näissä yksityiskohtaisissa valmisteluissa, jotka siis (Puhemies: Aika!) jatkuvat, on Ruotsin malli.

16.45 Ville Niinistö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Harmaan talouden torjunta on tärkeää, ja siinä edistyttiin viime hallituskaudella hyvin. Suomi sai EU:sta mahdollisuuden jatkaa meidän nykykäytäntöä, mitä tulee pörssiomistusten avoimuuteen. Minusta on aika erikoista, että valtiovarainministeriö ja ministeri Stubb on nyt tuonut tämän hallintarekisteriehdotuksen jälleen pöydälle, vaikka asiaa käsitellyt työryhmä on tuskin koontunut ja vaikka poliisi, verottaja, oikeuslaitos ovat edelleen kriittisiä sen suhteen. Tiedän, että olette tehneet tiettyjä parannuksia sinne. Tiedän, että kokoomuksen emopuolueen vastustuksesta huolimatta Euroopan tasolla on saatu automaattista tietojenvaihtoa ja harmaan talouden torjuntaa eteenpäin. Se on hyvä asia. Mutta asiantuntijat ja viranomaiset sanovat, että se ei tule riittämään siihen, että nykyavoimuus säilyisi pörssiomistuksissa. Erittäin tärkeää se on siksi, että talouden ja yhteiskunnan päättäjien kytkösten pitää olla julkisuudessa avoimesti arvioitavissa. Tärkeää se on myös, jotta sijoittajariski on mahdollisimman pieni. Sijoittajan pitää tietää, ketkä ovat omistajia, (Puhemies: Aika!) jotta tietää

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2015 vp

riskin. Ministeri Stubb ja pääministeri Sipilä, aiotteko viedä hallintarekisteriasiaa eteenpäin vai ette? (Eduskunnasta: Mitä sanoo Soini?)

16.46 Valtiovarainministeri Alexander Stubb (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Voisin olettaa, että edustaja Niinistö pitää ihmisten, tavaroiden, palveluiden ja rahan vapaata liikkumista Euroopan unionin alueella hyvänä asiana. Se on varmasti meidän lähtökohtamme. Tämän esityksen tavoitteena on pitää huoli siitä, että pääomat ja toimijat pysyvät Suomessa. Sen suhteen avoimuus ei muutu. Itse asiassa tiedonsaanti kahdella tasolla, siis sekä viranomaisten että yleistiedon tasolla, tulee kohentumaan ja parantumaan. Tänä päivänä, edustaja Niinistö, Arvopaperikeskus on belgialainen monopoli, se on belgialainen monopoli täällä Suomessa. Se on ainoa, joka pitää näitä tietoja sisällään. Tämän uuden esityksen pohjalta, johonka te ette tainnut viitata, vaan te taisitte viitata siihen vanhaan, vuoden 2014 esitykseen, itse asiassa reaaliaikaisesti me pystymme antamaan tätä informaatiota, eli avoimuus säilyy. Tänä päivänä, jos me emme (Puhemies: Aika!) tekisi tätä muutosta, suomalainen yritys voisi siirtyä pörssiin ulkomaille emmekä saisi siitä tietoja.

16.47 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä EU:n arvopaperimarkkina-asetus todellakin käsiteltiin viime kaudella Euroopan parlamentissa, ja siellä EPP-ryhmän jäsenenä sain sinne nimenomaan neuvotelluksi viime kauden hallituksen linjan mukaisen kirjauksen, joka tarjosi Suomelle mahdollisuuden jatkaa tätä nykyistä käytäntöä. Sen sijaan Suomi on ollut poikkeus siinä mielessä, että meillä on todellakin ollut yhden yrityksen monopoli, ja siltä osin on varmasti paikallaan muuttaa tätä.

Mutta nyt luulen näin, että olisi tärkeää ottaa aikalisä tämän asian käsittelyssä, koska on turha luoda sellaista tilannetta, että ihmiset ajattelevat, että tässä todellakin ollaan luomassa jotain veronkiertoa ja salailua. Meidän olisi tärkeää odottaa vuoteen 2017, kun me näemme, millä tavalla tämä automaattinen tietojenvaihto lähtee toimimaan. Toisaalta pankit voivat kertoa, minkälaisen rekisterin he ovat perustamassa, mikä takaa tämän avoimuuden jatkumisen, koska avoimuudestahan tässä loppujen lopuksi on kysymys ja (Puhemies koputtaa) tietojensaannista, ei suinkaan siitä, minkä muotoinen meillä tuo rekisteri on.

16.48 Valtiovarainministeri Alexander Stubb (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Juuri näin. Tämähän perustuu itse asiassa kahteen kokonaisuuteen, joista ensimmäinen on viranomaissaanti ja toinen on se yleisöjulkisuus. Viranomaissaannista voisi oikeastaan väittää, että tämä jopa vahvistuu, eli tässä esityksessä me joutuisimme joka kerta pistämään pöytään omistajan, hänen sosiaaliturvatunnuksensa, arvo-osuuksiensa määrän, maksetut tuotot ja tiedot kaupoista. Moniportaisessa hallintarekisterissä tämä olisi edelleen velvoite. Eli tavoitteena on lisätä avoimuutta Suomessa. Jotta tämä kävisi selväksi, niin sanon: Me emme pysty vaikuttamaan muiden viranomaisten toimintaan toisessa EU-maassa, mutta se, minkä me pystymme tekemään, on edistää verotietojen vaihtoa. Sen takia tässä on kahden vuoden siirtymäjakso, kunnes se verotietosopimus astuu voimaan ja sitä kautta me saamme paremmin informaatiota. Tällä ei ole tavoitteena kätkeä, tällä tavoitteena on pitkässä juoksussa avata ja varmistaa se, että Suomessa pysyvät edelleen pääomat ja toimijat.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2015 vp

16.49 **Harri Jaskari kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tietysti nyt on hyvä katsoa, että esitys tulisi ensin tänne ja käytäisiin lävitse. Ja niin kuin hallituksen puolella on vakuutettu, se esitys on erilainen kuin vuoden 2012 esitys, mikä turvaa sitä näkymää. Siinä on myöskin se, että tulee tämä eurooppalainen tietojenvaihto, ja se tekee sen paljon, paljon paremmaksi, plus täällä on luvattu, että hallintarekisterin takana olevat tiedot ilmoitetaan reilusti ja reaaliaikaisesti. Oikeastaan minä pyytäisin, että odotettaisiin ja katsottaisiin se esitys ja sitten vietäisiin eteenpäin.

Mutta se toinen puoli tästä on juuri se, että suomalaiset tarvitsevat työtä, suomalaiset yritykset tarvitsevat pääomia, ja jos ne meidän kustannukset pääomien hankinnasta pienenevät, niin se lisää työtä ja mahdollisuuksia. Varmasti ministerillä on tietoa, paljonko tällä hetkellä suomalaiset kustannukset tästä arvo-osuustilistä ovat korkeammat kuin esimerkiksi naapurimaissa tällä hetkellä.

16.51 **Valtiovarainministeri Alexander Stubb** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllä on. Itse asiassa ne hyödyt, jotka tämäntyyppisestä mahdollisesta mallista tulisivat, ovat siinä, että kuluttaja voittaa, säilytyskustannukset laskevat, sijoittaja saa itse valita ja pääomamarkkinakustannukset laskevat. Jos me katsomme suoraan niitä kustannuksia tällä hetkellä, niin meidän järjestelmämme on Ruotsiin verrattuna noin kaksi kolme kertaa kalliimpi. Jos me katsomme ihan suoria kustannuksia laskennallisesti, niin kuluttaja säästäisi sellaiset 28—35 miljoonaa euroa. Minkä takia? Sen takia, että se on ihan normaalia. Jos meillä on Arvopaperikeskus, joka on monopoli, se vetää siitä välistä. Kun me saamme lisää kilpailijoita tälle kentälle, niin se tarkoittaa sitä, että kokonaiskustannukset laskevat ja pääomat virtaavat huomattavasti paremmin ja kuluttajat hyötyvät.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Tästä teemasta vielä yksi kysymys, ja sen esittää edustaja Lindtman.

16.51 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ehkä kuitenkin on hyvä muistaa, kun valtiovarainministeri kertoi tässä näistä hyödyistä, että esimerkiksi Osakesäästäjien Keskusliitto on suhtautunut kielteisesti tähän — siis he, jotka edustavat pien-sijoittajia. Se on totta, että tämä arvopaperiasetus on voimassa, mutta ministeri jättää kertomatta, että ei sitä tarvitse toteuttaa niin, että meidän pitäisi mennä näihin hallintarekistereihin, joilla voi piilottaa omaisuutta, arvopapereita, ulkomaille. Nyt se keskeisin ongelma tässä esityksessä on, että kun tänä päivänä on laitonta ulkomaisten hallintarekistereiden kautta ikään kuin piilottaa ja sitä kautta kiertää tätä julkisuutta, niin nyt sillä esityksellä, minkä te olette tekemässä, tämä tehtäisiin lailliseksi. Ja kun sanotte, että ei saisi käyttää sanoja "harmaa talous" tai "sisäpiiri" tai "veronkierto", niin kuitenkin Helsingin poliisi on arvioinut, että tämä tuo mahdollisuuksia rikollisille, ja valtakunnansyyttäjä on arvioinut, että tämä tulee suoraan lisäämään rikollisuutta. (Puhemies: Aika!) Otatteko näiden viranomaisien huolen vakavasti? Muuttuuko hallituksen linja tässä nyt?

16.53 **Valtiovarainministeri Alexander Stubb** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Luulen, että edustaja Lindtman varmasti viittasi siihen ehdotukseen muutamien vuosien takaa. Me olemme pyrkineet tekemään tähän korjauksia. Nyt ihan vain tällaisena perushuomiona: tietosuojavaluutettu taisi tänään todeta, että itse asiassa tämä meidän ehdotuksemme voi olla avoimuudeltaan liian pitkälle menevä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2015 vp

Antaisin edustaja Lindtmanille ehkä kaksi esimerkkiä tästä vaikeudesta. Ensimmäinen on se, että ilman tätä muutosta yksi Suomen 130 pörssiyhtiöstä voi tänä päivänä siirtää koko toimintansa ulkomaiseen arvopaperikeskukseen ilman että Suomen viranomaisilla on mitään tiedonsaantimahdollisuutta. Jos me teemme tämän uudistuksen, silloin heillä on tämä. Annan toisen esimerkin: Jos suomalainen omistaa esimerkiksi ranskalaisen yrityksen osakkeita Pariisin pörssissä ja suomalainen yritys fuusioituu sen kanssa, silloin hänen olisi laitonta omistaa tätä.

Viimeinen huomio: tässä ei kannata minun mielestäni nyt levittää siinä mielessä väärää sanaa, kun nykyinen järjestelmä mahdollistaa huomattavasti helpommin kätkemisen (Puhemies: Aika!) vaikkapa holdingyhtiöiden kautta.

Kysymyksen käsittely päättyi.